

IZBOR

VIJESTI **NAJNOV**

KRONIK **MOJE**

POLITIČKI **C/B | BOJA**

DRUŠTVO **Ž | ŽK | KULTUŽK/Z**

KOLUM —

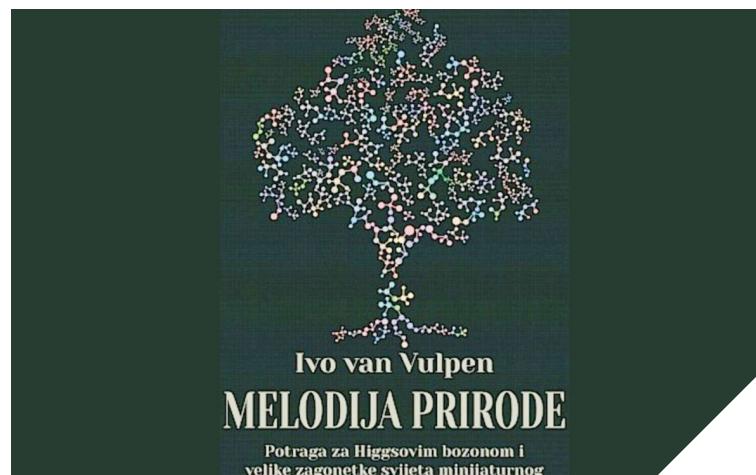
PREPORUKE: ZNANOST |

02/06/2021 |

PIŠE Dario Hrupec |

Sile prirode i angažmana

**Od revidirane priče o
elementarnim česticama
preko životno važnih priča
popularizatora znanosti do
izrazito duhovitog uvoda u
svijet matematike, ove
preporuke upozoravaju na
najbolja nova izdanja iz
svijeta popularne znanosti**

**Ivo van Vulpen: *Melodija
prirode – potraga za***

***Higgsovim bozonom i velike
zagonetke svijeta
minijaturnog (TIM press,
Zagreb, 2020.)***

Konačno! To mi je bila prva pomisao kad sam saznao za hrvatski prijevod ove knjige. Naime, popularizacija fizike elementarnih čestica dugo je bila zapostavljena. Tamo negdje 1980-ih čitateljima su bili dostupni "Kvarkovi" H. FRITZSCHA (Školska knjiga, 1988.) i možda "Elementarne čestice" G. J. MJAKIŠEVA (Nolit, 1983.). Onda se u drugom dijelu 1990-ih dogodio mali bum popularizacijskih naslova o česticama: A. SALAM "Ujedinjenje temeljnih sila prirode" (Školska knjiga, 1995.); s. WEINBERG "U potrazi za konačnom teorijom" (Izvori, 1997.); I. PICEK "Elementarne čestice" (Školska knjiga, 1997.) i konačno knjiga o potrazi za Higgsovim bozonom čiji je pretenciozni naslov izazvao brojne prijepore: L.

LEDERMAN "Božja čestica" (Izvori, 2000.). A nakon toga slijedi zatišje od 20 godina. Tim apsurdnije što je baš to doba velikog razvoja akceleratorske fizike i astročestične fizike. U međuvremenu je Higgsov bozon i otkriven te je stvarno došlo vrijeme da se iz današnje perspektive napiše revidirana priča o elementarnim česticama. Toga se posla prihvatio i sjajno ga napravio mladi nizozemski fizičar IVO VAN VULPEN, član kolaboracije Atlas LHC-a na CERN-u. Od uvoda u svijet minijaturnog preko otkrića Higgsovog bozona do istraživanja koja su tek pred nama, autor iznosi napetu priču prožetu vlastitim iskustvom rada na CERN-u. Posebnu draž knjizi daju retro ilustracije.

**Saša Ceci: *Blesimetar Treći – svjetlo na kraju tunela smo mi*
(In.Tri, Zagreb, 2021.)**

Za razliku od "Melodije prirode",

"Blesimetar Treći" došao je potpuno očekivano kao rezultat neumorne društvene angažiranosti svog autora. SAŠA CECI je u prvom redu teorijski fizičar (kao i van Vulpin, suradnik je na CERN-u), no on je i voditelj znanstvene emisije HRT-a "Treći element", bloger i sindikalist. Kad vidi nepravdu ili neistinu ne okreće glavu, uvijek reagira, što pak znači da mu inspiracije za pisanje ne manjka. "Blesimetar Treći" je treća knjiga u nizu sabranih tekstova koje je autor prethodno objavljuvao na mreži. S obzirom na to da su ti tekstovi većinom nastajali 2019. i 2020. godine neizbjegna je tema Covid-19, odnosno teorije zavjere vezane uz epidemiju i cijepljenje. No to ipak nije i jedina tema. Ceci piše o matematici i fizici, o popularizaciji znanosti. Posebnu vrijednost ima sedmo poglavlje. U njemu autor piše o onome o čemu pisac kad-tad mora pisati – o sebi.

Davor Klobučar: *Matematika*

*naša svagdašnja 1-3, 3.
izmijenjeno i dopunjeno
izdanje (Element, Zagreb,
2020.)*

Premda fizičari, kao Ceci, znaju zgodno pisati o matematičkim temama, ipak o matematici najbolje pišu matematičari sami. A matematičke knjige su redovito ili udžbenici ili popularna matematika. Gotovo redovito. Ima jedna iznimka koja je kategorija za sebe – "Matematika naša svagdašnja" DAVORA KLOBUČARA. Ova monumentalna knjiga u tri toma koji obuhvaćaju više od 1.500 stranica životno je djelo autora koji nas je, nažalost, prerano napustio. Bio je matematičar po struci i po poslanju, ali je radio kao informatičar. I to je bitna odrednica za njegovu knjigu koja je, poput nekih informatičkih knjiga, izrazito duhovita. Osim toga, to što nije radio u obrazovnoj instituciji, u školi ili na fakultetu, oslobođilo ga je stege kurikuluma. Zato je

njegova knjiga istodobno i zabavna i poučna. Moj pogovor trećem izdanju te knjige nosi naslov "Ljubav, razumijevanje i ohrabrvanje". Smatram da je to ono važno što ta knjiga daje: razvija ljubav za matematiku, pokazuje da svijet možemo razumjeti i najvažnije (u čemu mnogi nastavnici zakazuju), ohrabruje čitatelja za matematiku. Ako ste sami odrasli u uvjerenju da matematika nije za vas, predlažem da ovu knjigu poklonite nekoj srednjoškolki ili srednjoškolcu koji će uz njezinu pomoć možda razbiti svoj strah od matematike i proširiti svoje perspektive.

*Potražite Novosti od petka na kioscima.
Informacije o pretplati pronađite ovdje.*

